

HYGIENICKÉ POŽADAVKY NA VĚTRÁNÍ BYTŮ

Vnitřní prostředí staveb

Definice hygienika:

Kvalita vnitřního prostředí staveb je popsána hodnotami fyzikálních, chemických a biologických ukazatelů .....

**HYGIENICKÉ POŽADAVKY JSOU MADŘAZENÉ
HLEDISKŮM ÚSPOR ENERGIE a musí být ve vnitřním
prostředí budov dodrženy i při zateplení obvodového
pláště a výměně výplní okenních otvorů !!!!!**

Znečištění vznikající ve vnitřním prostředí

- **vlhkost** (tepelně vlhkostní podmínky)
- **domácí prach** - plísně a jejich spóry, bakterie a viry, roztoči, zvířecí chlupy, části výkalů a slin zvířat, pyly, vlákna z textilií, zplodiny kouření, částice uvolňující se ze stavebních materiálů ... osvěžovače vzduchu ... úklidové práce, způsob vytápění ... apod.
  - **spouštění alergických reakcí, zejména astmatu.**

Chemické látky

VOC těkavé organické látky - stavební materiály, vybavení, produkty plísní, kosmetika, čisticí prostředky, svíčky, osvěžovače vzduchu a pohlcovače pachů apod.

(v domácnostech jich lze identifikovat asi 2 000, v běžné domácnosti se jich vyskytuje kolem 50 - **toluen, xylen, styren, etylbenzen, chlorované uhlovodíky, ftaláty, terpeny, pesticidy, chloroform ...**

Dlouhodobé působení nižších koncentrací způsobuje jemné neurologické změny, akutní působení se může projevit jako otrava, některé z látek této skupiny mají karcinogenní účinek.

Formaldehyd - dráždění sliznice horních cest dýchacích a spojivek, dráždění ke kašli, pálení očí a slzení – první příznaky zvyšující se koncentrace; bolesti hlavy, nevolnost, únava a žízeň nastupují při déle trvající expozici v konstantně vysokých koncentracích ...

Oxid uhelnatý – váže se s hemoglobinem, snižuje okysličování krve – akutní otravy končící často smrtí.

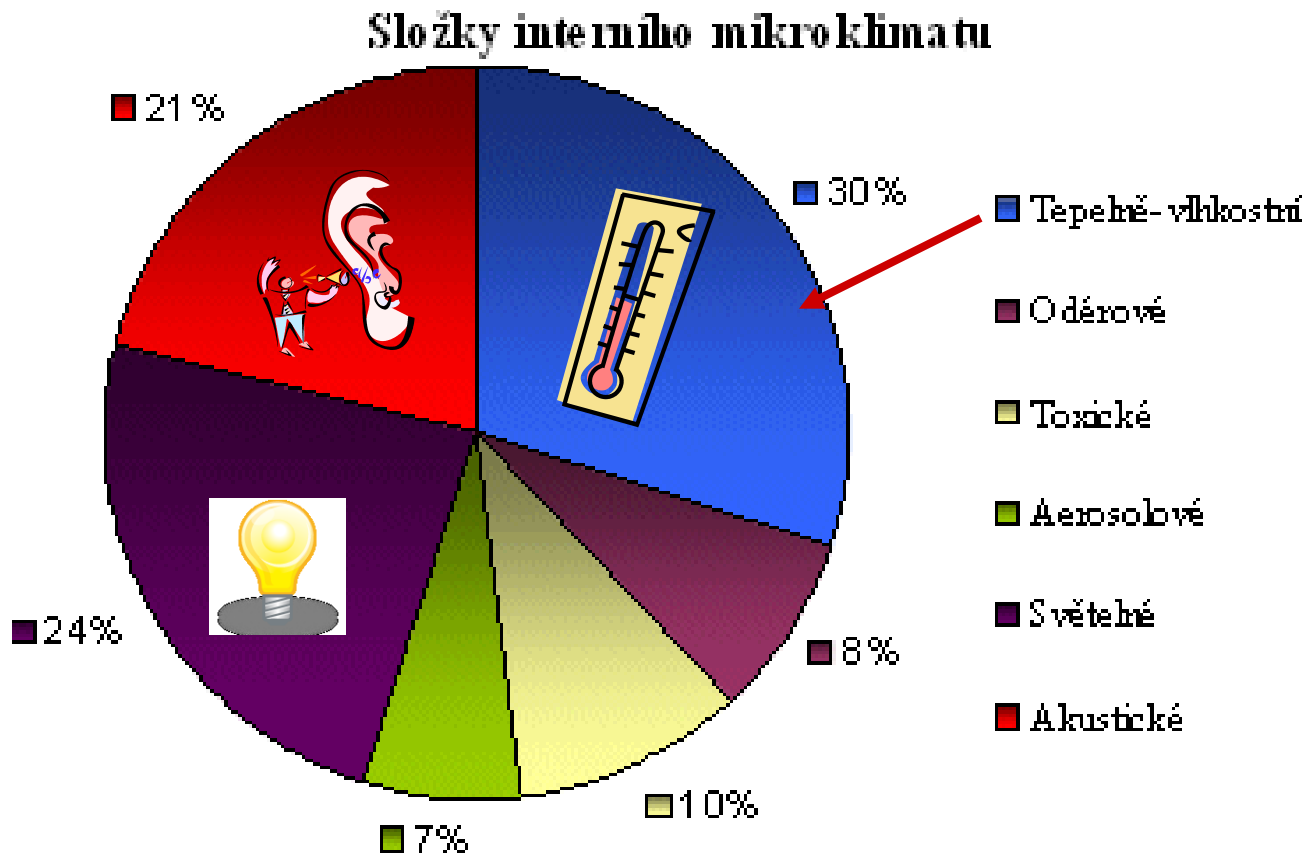
Oxid uhličitý - únava, nesoustředěnost ... bolest hlavy.....

Oxid dusičitý a oxid dusný – od dráždění až po úmrtí ...

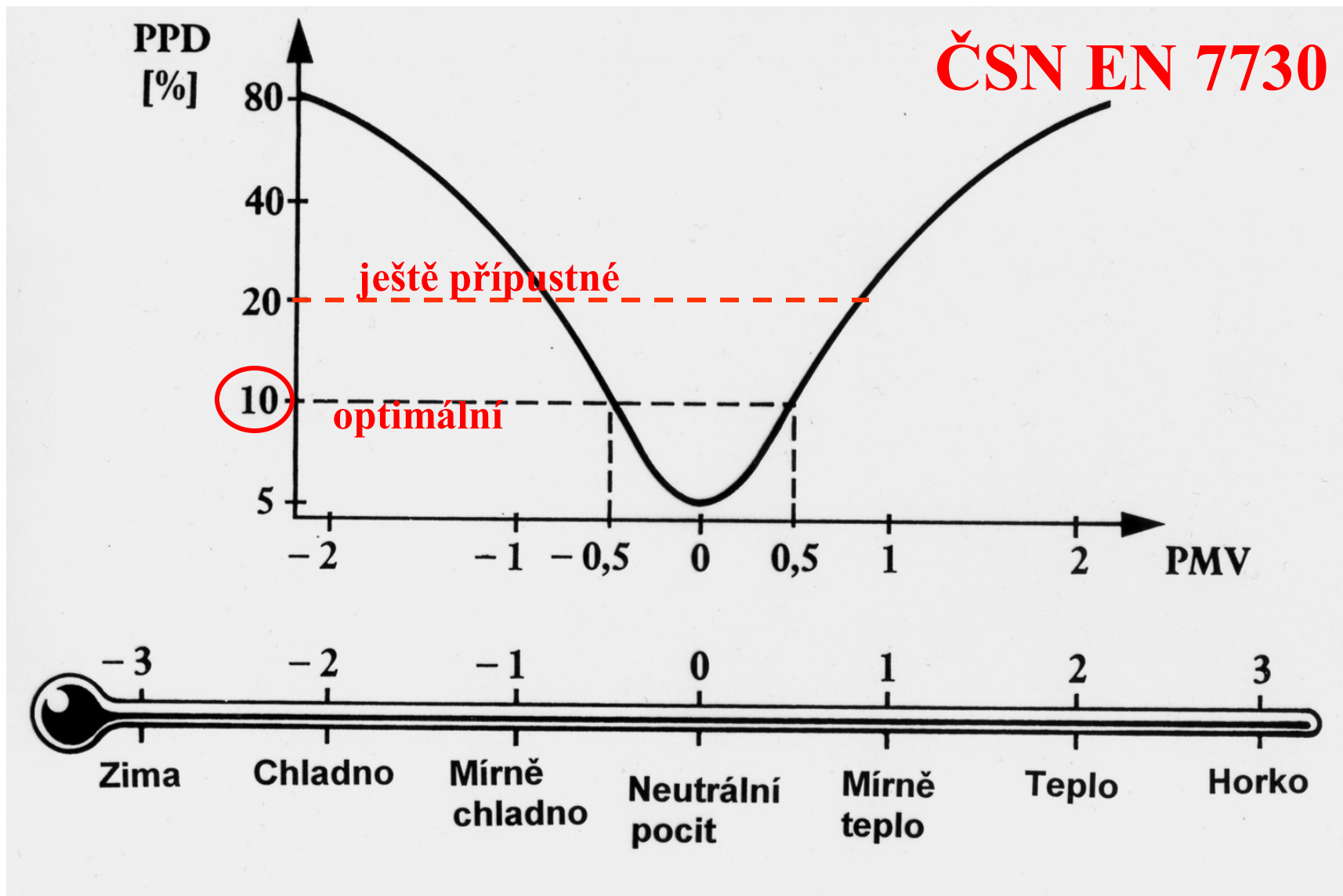
Radon - .... mutace v genomu buněk, vznik zhoubného nádoru

Tepelně vlhkostní mikroklima

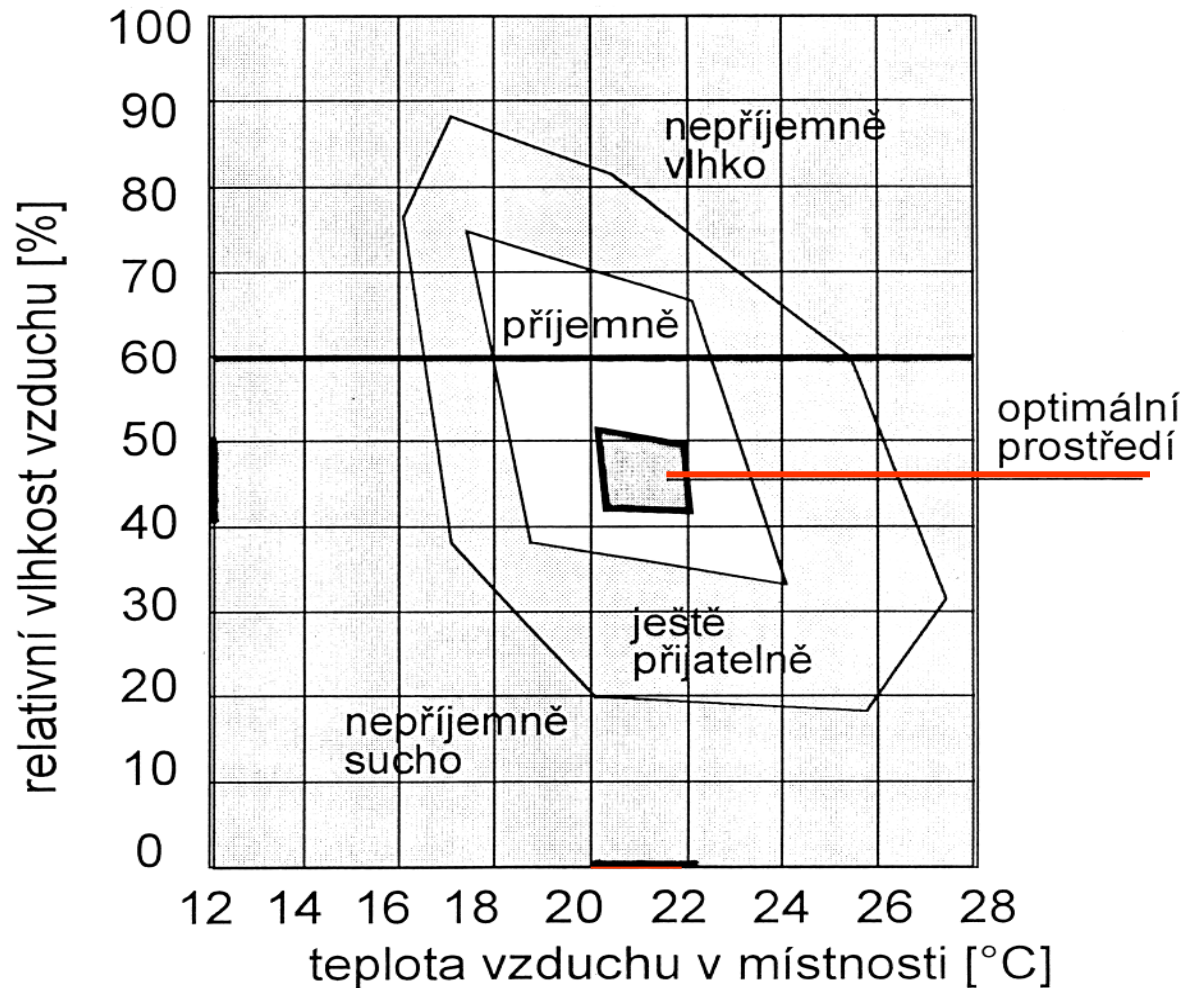
Tepelné podmínky mají mnohem větší vliv na **subjektivní pocit pohody** člověka, míru odpočinku i skutečnou produktivitu práce než nežádoucí škodliviny či obtěžující hluk.

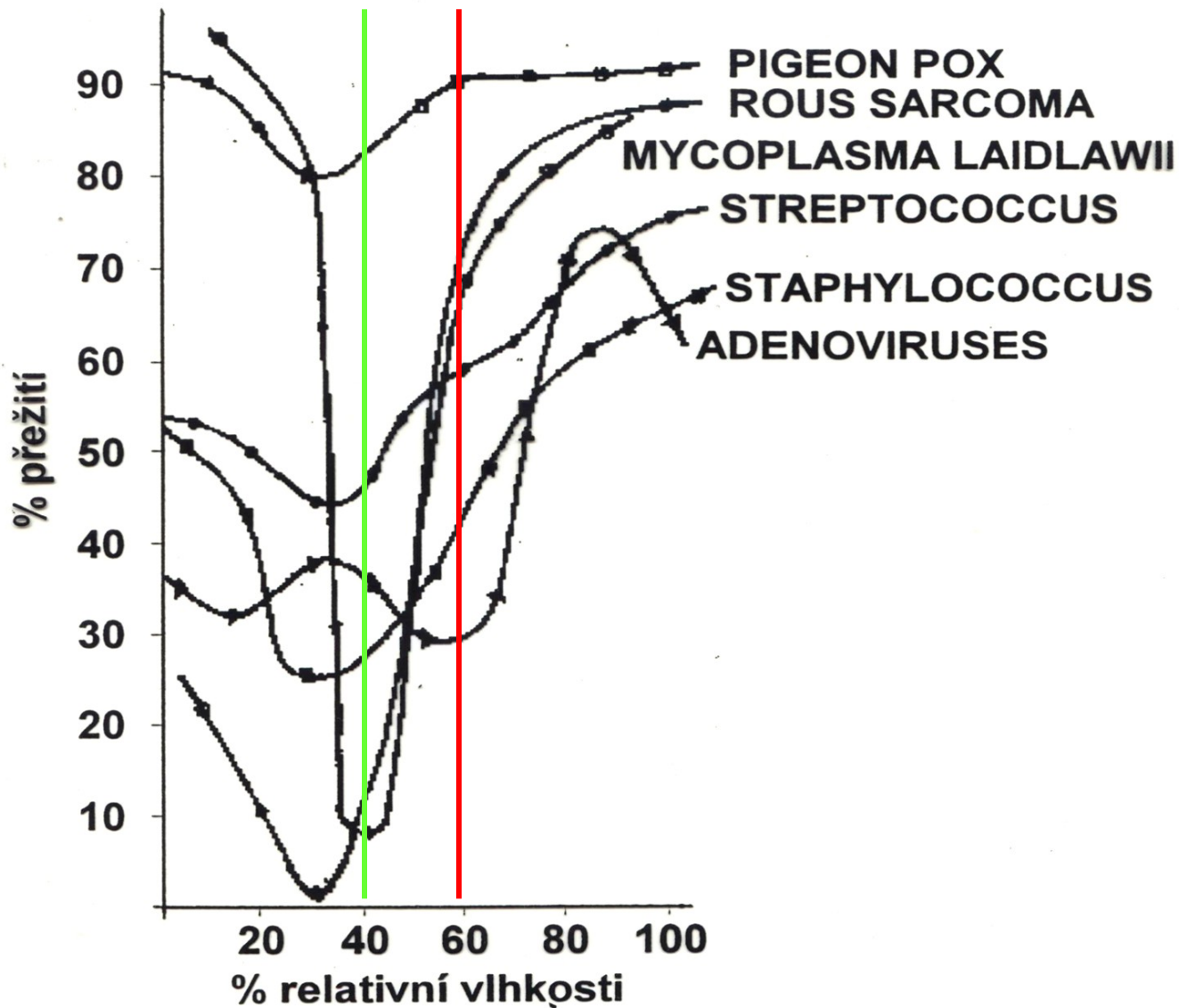
Individuální vnímavost tepelného stavu prostředí

Pohoda prostředí v závislosti na vlhkosti vzduchu

Růst mikroorganismů v závislosti na relativní vlhkosti vzduchu

Produkce vlhkosti v bytech (ČSN EN 15665)

Vodní pára – bdělé osoby	55 g/h na osobu
Vodní pára – spící osoby	40 g/h na osobu
Snídaně	50 g/h na osobu
Oběd	300 g na osobu
Vaření na plynu	350 g/den
Praní/sušení	1200 g/praní
Sprchování	300 g/sprcha

4členná rodina /den

8 – 10 kg

Důsledek nedostatečného větrání

Plísně

Alergeny (mezi atopiky 20 – 30 %)

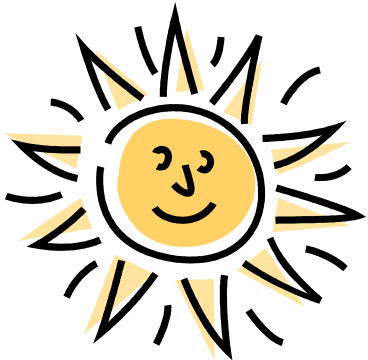
Mykotoxiny - produkuje mycelium
toxická reakce, mutagenní, teratogenní,
karcinogenní a estrogenní efekt,
mykotická onemocnění

Těkavé organické látky, některé z nich člověk vnímá jako plísňový zápach, mohou poškozovat sliznice dýchacích cest, dráždí oči, v krku, sliznice v nose, způsobují bolesti hlavy a podráždění pokožky....

Limit pro výskyt plísní v bytech není uveden v současné době v žádném legislativním podkladu v ČR, v rámci Evropské unie ani jinde ve světě. Existuje limit pro výskyt plísní stanovený **vyhláškou č. 6/2003 Sb.** pro vnitřní prostředí pobytových místností, a to **500KTJ plísní /m³ vzduchu**.

(I prašnost jen vyhláška č. 6/2003 Sb. – 150 µg/m³)

V Ě T R Á N Í

VYTÁPĚNÍ

Platné předpisy stanovující limity pro jednotlivé faktory vnitřního prostředí + požadavky na větrání

Typ prostředí	Předpis	Existují limity pro:
pracovní	NV č. 361/2007 Sb., NV č. 68/2010 Sb. NV č. 93/2012 Sb. + *	MKL, chemické látky a prašnost, osvětlení, větrání
stravovací	vyhláška č. 602/2006 Sb.	žádné limity neexistují
školské	vyhláška č. 343/2009 Sb.	MKL, osvětlení, větrání
pobytové	vyhláška č. 6/2003 Sb.	MKL, chemické látky a prašnost, výskyt mikroorganismů, výskyt roztočů
bazény, sauny	vyhláška č. 238/2011 Sb.	MKL, osvětlení, větrání , mikrobiální kontaminaci vody
vnitřní prostředí staveb	vyhláška č. 20/2012 Sb.	větrání , koncentrace CO ₂

* NV č. 9/2013 Sb.

Shrnutí požadavků na větrání v hyg. předpisech

Prostředí	Předpis	Množství přiváděného vzduchu
Pracovní prostředí	NV č. 361/2007 Sb. NV č. 93/2012 Sb.	min 25 (35) / 50 / 70 / 90 m^3h^{-1} na pracovníka
Stravování	Vyhláška č. 137/2004 Sb. č. 602/2006 Sb.	min 50/60/70/100/150 m^3h^{-1} na pracovníka i konzumenta
Školství	Vyhláška č. 343/2009 Sb.	20 až 30 m^3h^{-1} na žáka
Bazény, sauny	Vyhláška č. 238/2011 Sb.	hala bazénu nejméně 2 h^{-1}
Pobytové místnosti	Vyhláška č. 6/2003 Sb.	požadavky nejsou

BYTY ??

Vyhláška č. 20/2012 Sb.

- pobytové prostory:

množství vyměňovaného venkovního vzduchu je **25 m³ na osobu**, nebo minimální výměna vzduchu **0,5 h⁻¹**. Jako ukazatel kvality vnitřního prostředí slouží oxid uhličitý **CO₂**, jehož koncentrace ve vnitřním vzduchu nesmí překročit hodnotu **1500 ppm**.

CO₂

Limit **1500 ppm CO₂** je v literatuře uváděn jako maximálně doporučená úroveň CO₂ ve vnitřních prostorech budov, která již u citlivějších jedinců může způsobovat příznaky únavy, ztrátu koncentrace, ospalost apod. Pro zvyšující se koncentrace **do 5000 ppm** je typická bolest hlavy, **nad 5000 ppm CO₂** již musíme počítat s přímým zdravotním rizikem.

(„vydýchaný vzduch“)

Vyhláška č. 20/2012 Sb.

- byty:

**obytné místnosti musí mít zajištěno
dostatečné větrání venkovním vzduchem
a vytápění **v souladu s normovými
hodnotami****

ČSN EN 15 665/ změna Z1

Požadavky na větrání obytných budov ČSN EN 15665/ změna Z1

Požadavek	Trvalé větrání (průtok venk. vzduchu)		Nárazové větrání (průtok odsávaného vzduchu)		
	Intenzita větrání [h ⁻¹] zákl. pož.	Dávka venk. vzd./os [m ³ /(h.os)] dopl. kritérium	Kuchyně [m ³ /h]	Koupelny [m ³ /h]	WC [m ³ /h]
Minimální hodnota	0,3	15	100	50	25
Doporuč. hodnota	0,5	25	150	90	50

Při dlouhodobé nepřítomnosti lze připustit intenzitu větrání 0,1 [h⁻¹]

(int.větr. = jen venkovní vzduch, intenz.výměny vzduchu = venk. i oběhový vzduch)

Technická normalizační informace TNI 73 0329

stanovuje jednotný postup hodnocení rodinných domů s velmi nízkou energetickou náročností

Čl. 7.1 – Výměna vzduchu v otopném období pro účely větrání se uvažuje jednotně hodnotou 25 m³ čerstvého vzduchu na přítomnou osobu za hodinu. Koeficient přítomnosti osob se uvažuje jednotně hodnotou 0,7.

násobnost výměny vzduchu při malém počtu osob v budově **$n \leq 0,1 - 0,15 \text{ h}^{-1}$**

(SFŽP – Zelená úsporám)

výměna oken

Plynové spotřebiče a těsná okna

Při řešení tohoto problému musejí být splněny požadavky ČSN 73 0540 a požadavky Technických pravidel TPG 704 01 Odběrná plynová zařízení a spotřebiče na plynná paliva v budovách – změna od 1.8.2013.

změna reaguje na stále se zvyšující počet případů otravy oxidem uhelnatým (CO) především u spotřebičů v provedení B vzhledem k jejich nevhodnému umístění, kde jejich provoz ohrožuje zdraví a životy osob užívajících společné prostory.

ČSN EN 1775 zásobování plynem – Plynovody v budovách

Jsou stanoveny nové zásady pro přívod spalovacího vzduchu pro spotřebiče v provedení B – zřízení samostatných větracích otvorů nebo větracího potrubí.

Pokud se provádějí stavební úpravy (např. výměna oken, změna větrání), při kterých se mění přívod spalovacího vzduchu, výměna vzduchu v místnosti nebo objem prostoru pro plynový spotřebič v provedení A nebo B, popř. se instaluje nový spotřebič v provedení A nebo B, musí být zajištěno provedení:

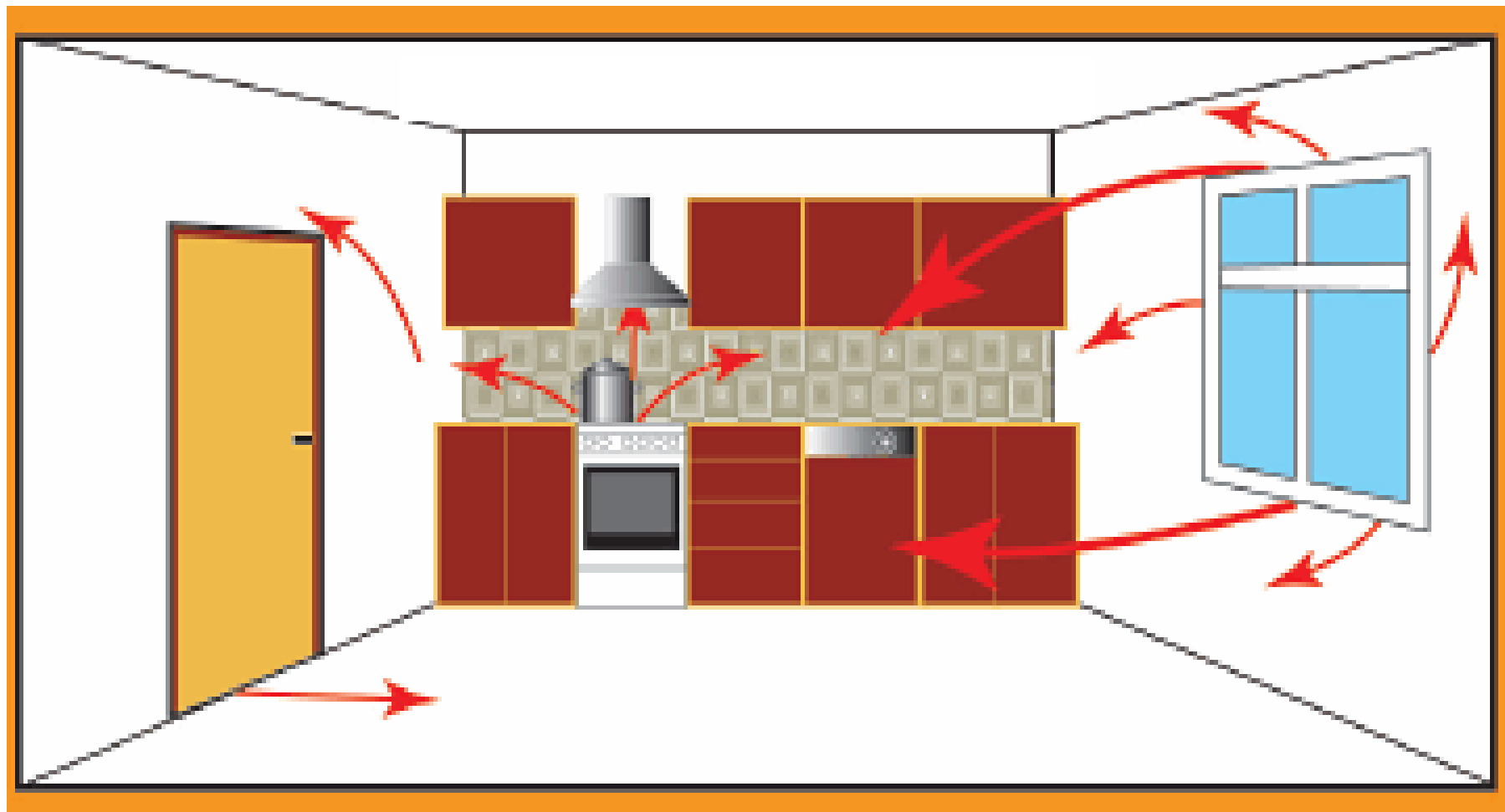
- Přepočtu objemu prostoru, průtoku vzduchu a potřebného množství spalovacího vzduchu pro spotřebiče v provedení A, B.....***
- Pokud se prokáže, že objem prostoru, výměna vzduchu nebo množství spalovacího vzduchu neodpovídá požadavkům těchto pravidel, musí se provést úpravy, kterými se tyto požadavky zajistí.***
- Přepočet nebo ověření nepřípustného podtlaku provádí kvalifikovaná osoba, např. revizní technik plynových zařízení, revizní technik spalinových cest, projektant s autorizací v oboru technika prostředí staveb nebo soudní znalec v příslušném oboru.***
- Za užívání plynového spotřebiče odpovídá vlastník spotřebiče, pokud se této odpovědnosti nezprostí jejím prokazatelným přenesením na jiného uživatele .....***

Plynové spotřebiče v provedení A

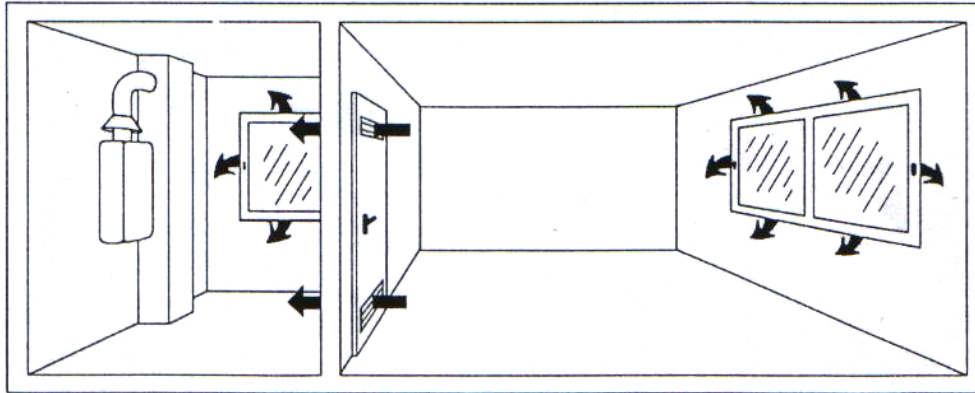
Místnost se spotřebiči typu A musí mít alespoň jednonásobnou výměnu vzduchu, a to při zavřených oknech a dveřích

JEDNONÁSOBNÁ VÝMĚNA VZDUCHU V MÍSTNOSTI?

Plynové spotřebiče v provedení B

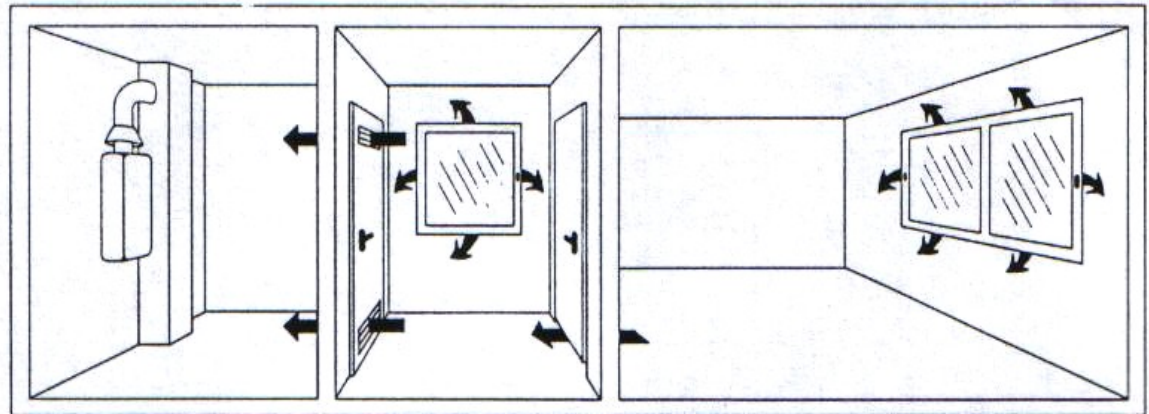

Při $\Delta p = 4 \text{ Pa}$

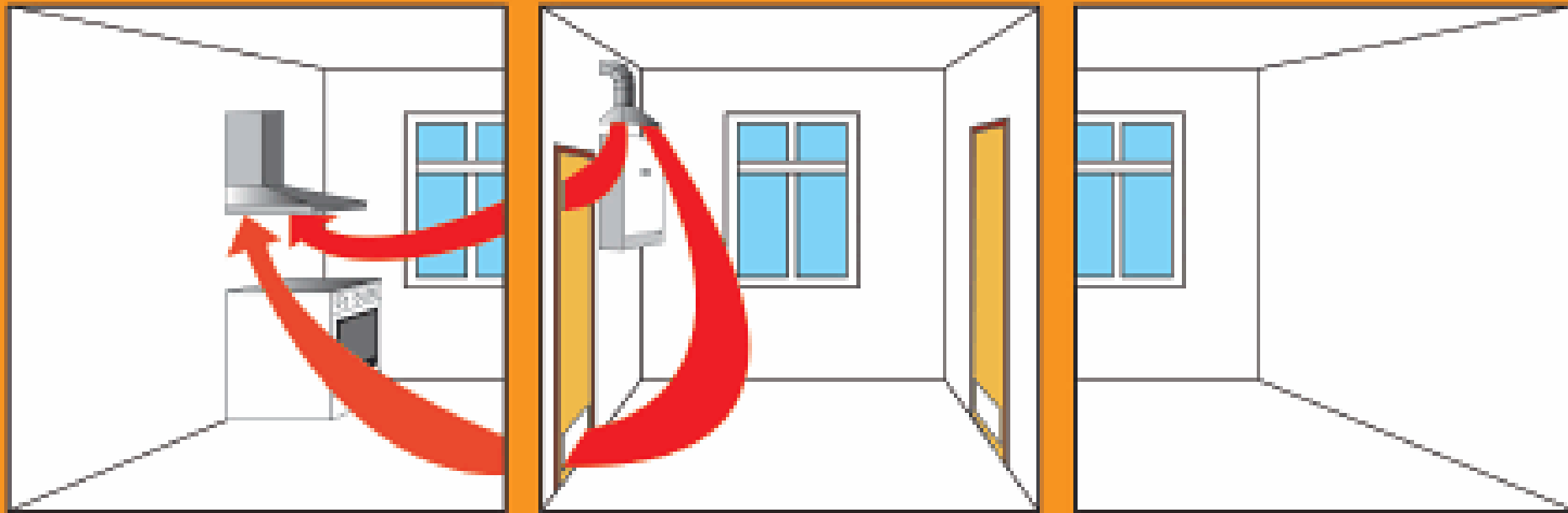
1,6 m³.h⁻¹

na 1 kW

jmen. tep.příkonu

Vytvoření podtlaku

**HROZÍ NEBEZPEČÍ PORUŠENÍ TAHU KOMÍNA
A VRACENÍ SPALIN DO MÍSTNOSTÍ**

Oxid uhelnatý CO

- **váže se s hemoglobinem a snižuje okysličování krve**
- **nižší koncentrace – snadná, unavitelnost, poruchy úsudku, závratě, poruchy vidění, poruchy kardiovaskulární**
- **vyšší koncentrace - příznaky otravy, bezvědomí, křeče, poruchy dýchání, smrt**

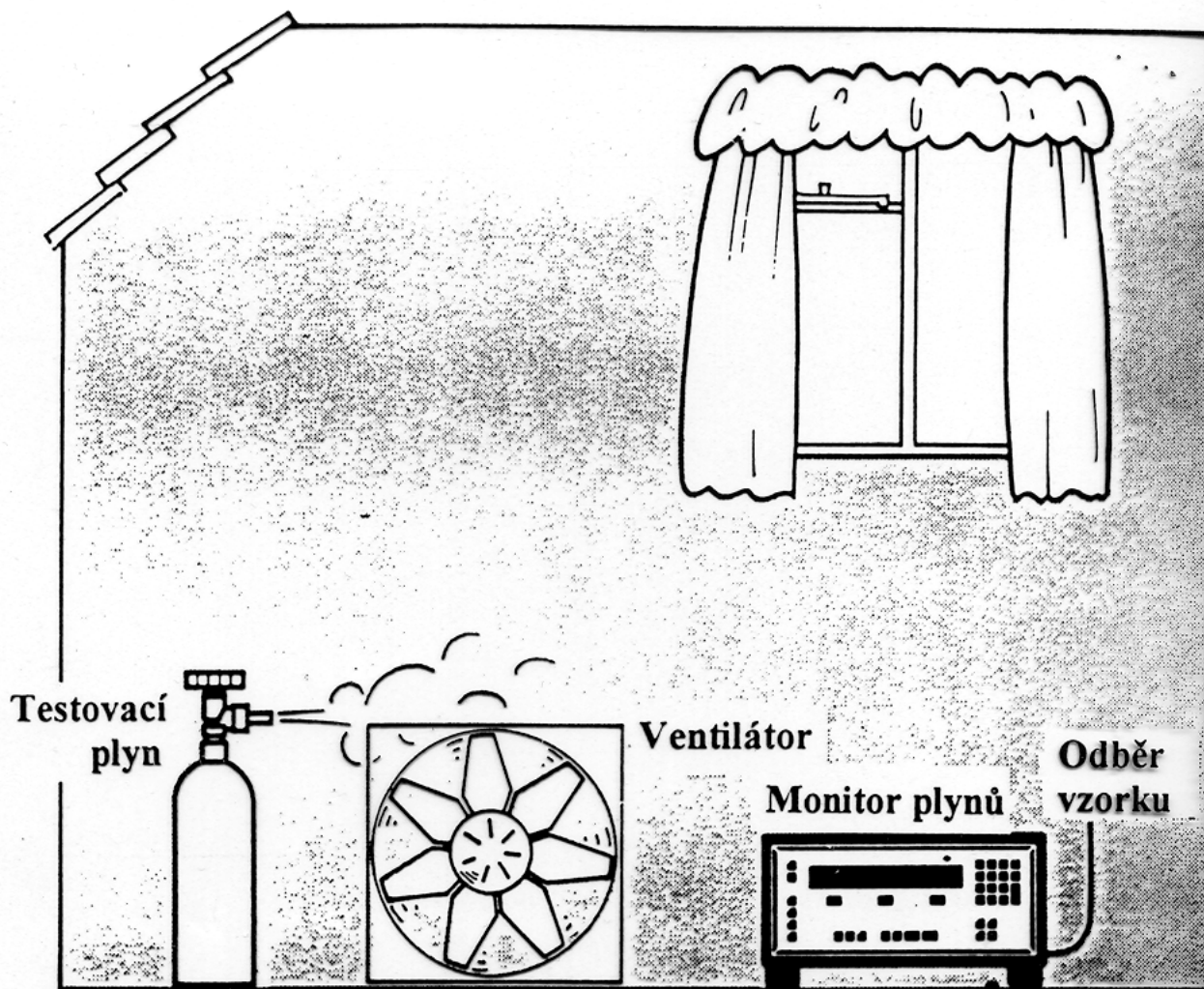
Oxidy dusíku

- **NO₂** - dráždí dolní cesty dýchací, snižuje imunitu a zvyšuje náchylnost k respiračním onemocněním, jeho vysoké koncentrace mohou způsobit smrt v důsledku edému plic
- **NO** - podobné účinky jako CO, tj. bolest hlavy ... smrt

Těsnost obálky budovy, míra infiltrace

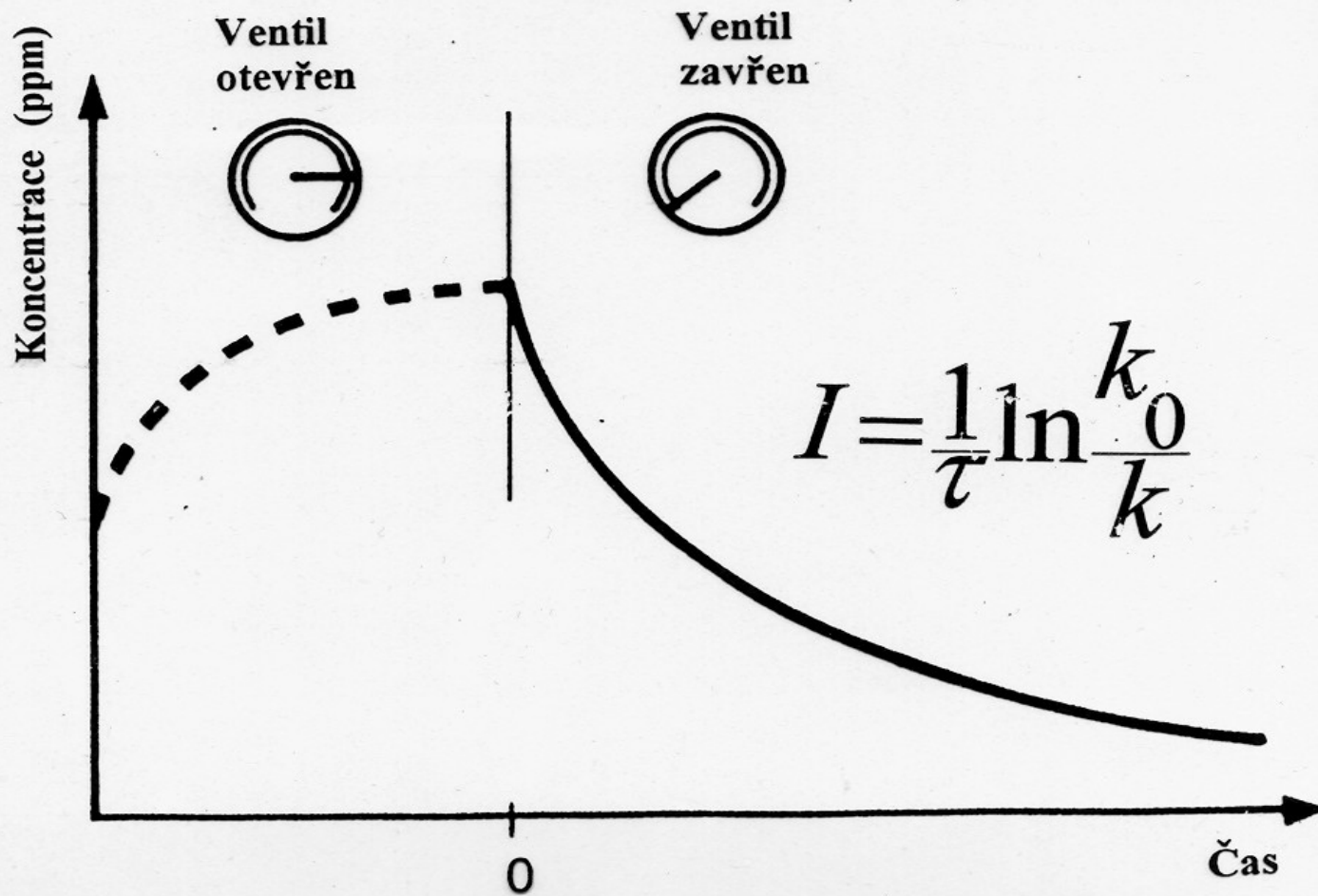
- **ČSN EN 13829 Tepelné chování budov – Stanovení průvzdušnosti budov – Tlaková metoda** (tzv. Blower Door Test), kdy je ověřována intenzita výměny vzduchu v budově při tlaku vzduchu 50 Pa – požadavky na úroveň těsnosti budov při tlakovém rozdílu 50 Pa jsou uvedeny v ČSN 73 0540-2.
- **ČSN EN ISO 12569/2013 Tepelné vlastnosti budov – Stanovení výměny vzduchu v budovách – Metoda změny koncentrace indikačního plynu.**

Kontrola přirozeného větrání

ČSN EN 12569 Tepelné vlastnosti budov - Stanovení výměny vzduchu v budovách – Metoda změny koncentrace indikačního plynu

Postupné snižování koncentrace testovacího plynu

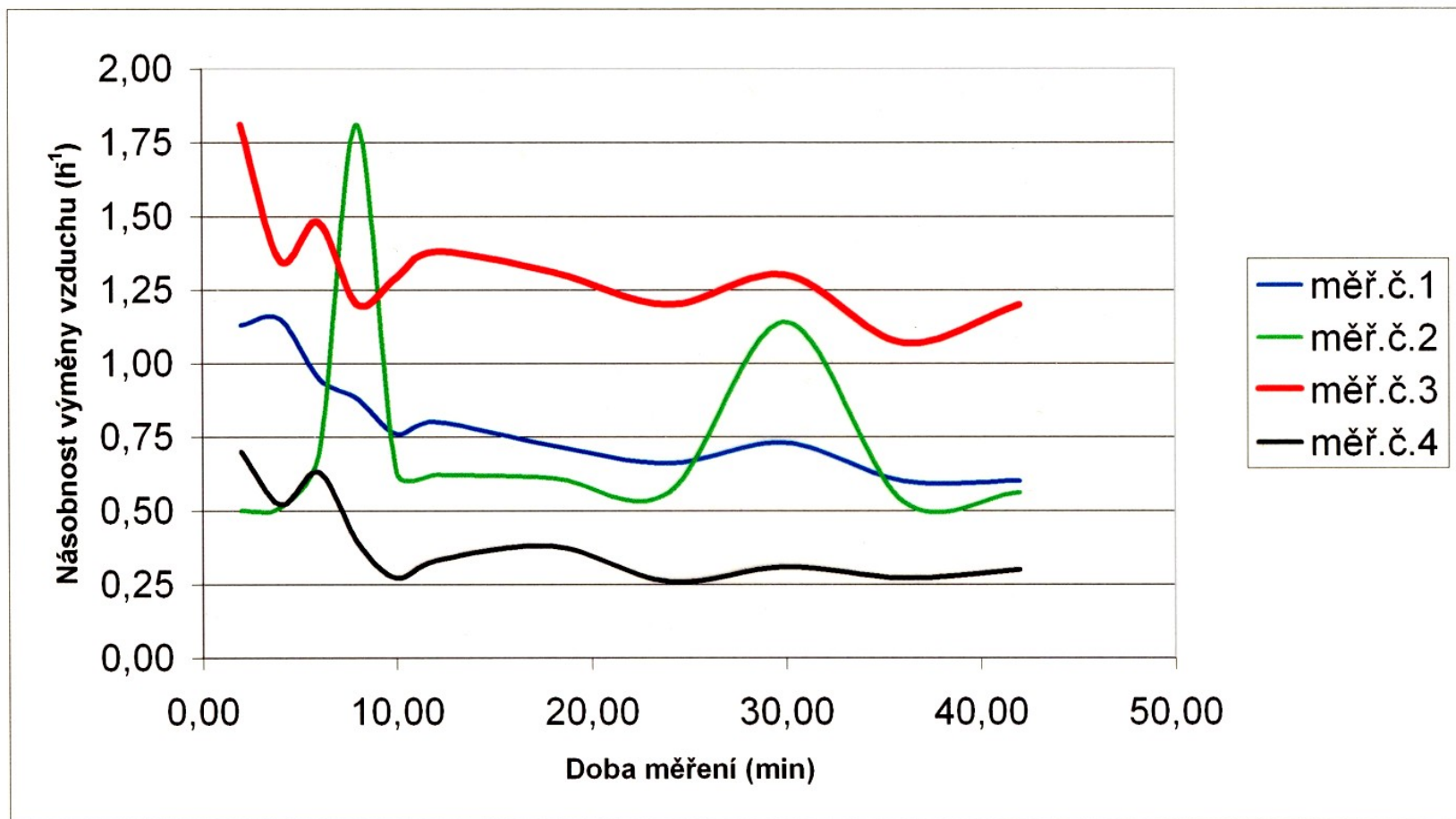
Průběh výměn vzduchu v ložnici bytu xxxx

měř. č. 1 - okna odtěsněna 1,65 m

měř. č. 2 - okna odtěsněna 2,3 m

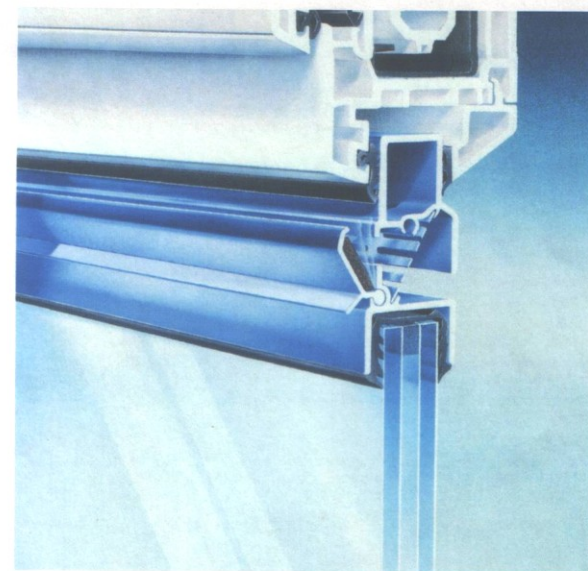
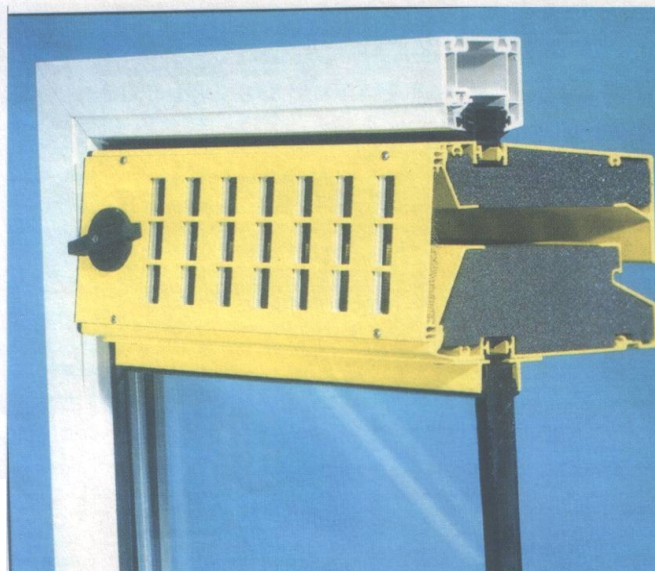
měř. č. 3 - okna odtěsněna 3,1 m

měř. č. 4 - okna utěsněna

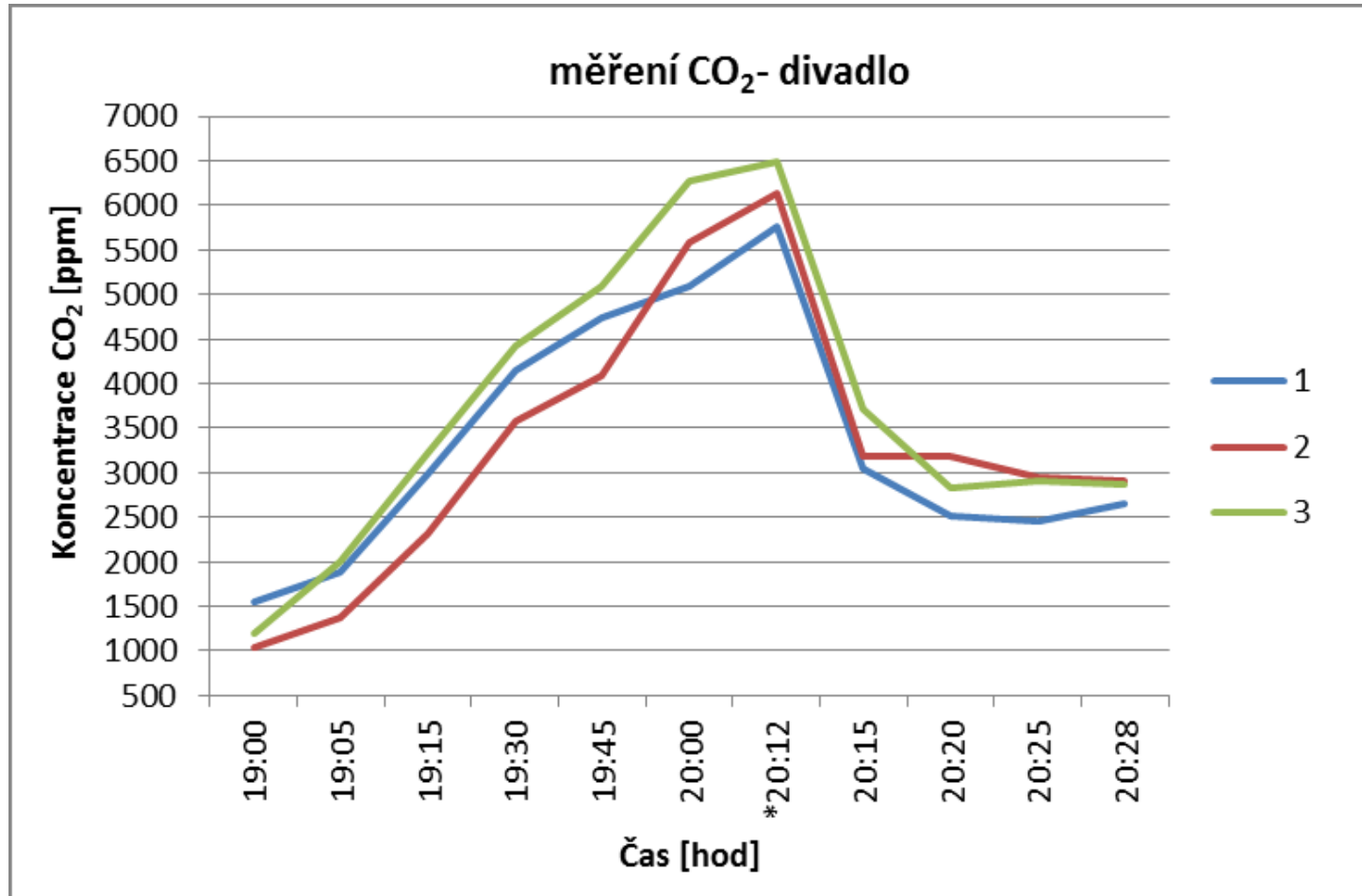
venkovní klimatické a vnitřní mikroklimatické podmínky pro jednotlivá měření jsou uvedeny v Protokolu o měření

**větrací elementy, které zajistí
kontrolovatelný přívod vnějšího vzduchu
při zachování požadovaného akustického
komfortu interiéru**

Přesnost čidel CO₂ ?

VĚTRACÍ ŠTĚRBINY

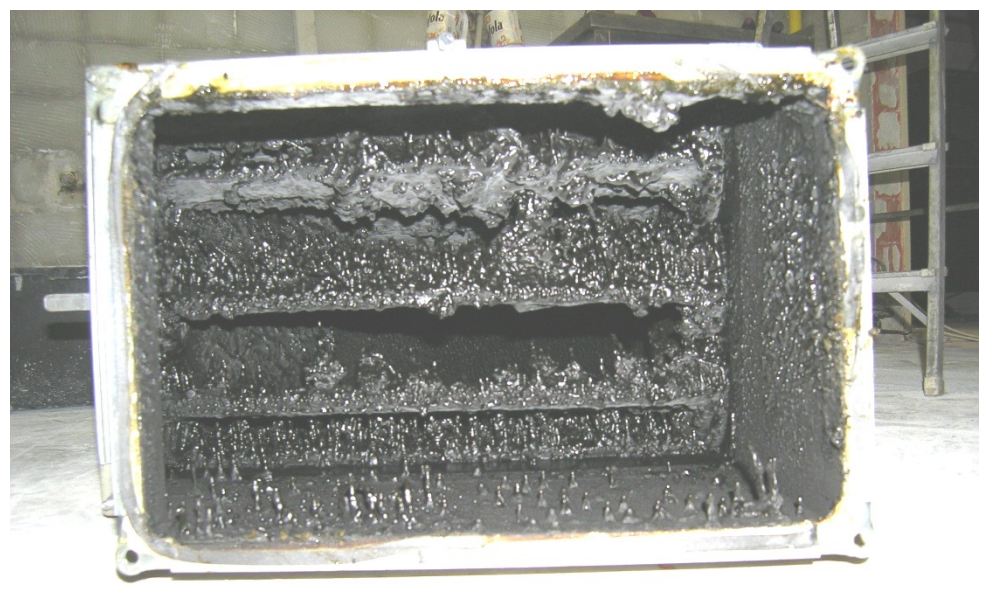

Gaudí 1905
Casa Batlló

Údržba a čištění VZT

Není to jen výměna filtrů !

ČSN EN 15780

Větrání budov – Vzduchovody – Čistota vzduchotechnických zařízení

- ✓ **hodnocení potřeby čištění (vizuálně, měřením);**
- ✓ **stanovení četnosti čištění (obecné pokyny);**
- ✓ **výběr čisticí metody;**
- ✓ **hodnocení výsledku čištění.**

Typické aplikace tříd čistoty

Třída čistoty	Typické aplikace
Nízká	Místnosti bez trvalé přítomnosti osob např. sklady, technické místnosti
Střední	Kanceláře, hotely, restaurace, školy, divadla, <u>obytné budovy</u>, obchodní plochy, výstavní budovy, sportovní budovy, obecné prostory v nemocnicích a obecné pracovní plochy v průmyslu
Vysoká	Laboratoře, ošetřovací prostory v nemocnicích, reprezentační kanceláře

Kvantitativní metody pro prašné znečištění

Metoda	Jednotky	Poznámka
Odběr vzorků na filtr –NADCA/HVAC odsávací měř. metoda –odsávací/kartáčová metoda	(g/m ²)	Nejrozšířenější, opakovatelná
Stírání textílií	(g/m ²)	Efektivní při použití s rozpouštědly, potřeba pečlivého vážení a tlaku
Odběr vzorku lepicí páskou	(g/m ²)	Vhodná pro nízké úrovně (< 4 g/m ²)
Odběr vzorku gelovou páskou	(%)	Potřeba speciálního zařízení
Měření tloušťky usazeniny	(μm)	Potřeba speciálního zařízení
Hřebenová metoda	(μm)	Potřeba jednoduchého nástroje
Kvantitativní metody pro znečištění mikroorganismy		
Kultivace vzorku prachu	(CFU/g)	Identifikace druhů schopných kultivace
Kultivace vzorku kapaliny	(CFU/ml)	
Kultivace vzorku stěru	(CFU/m ²)	
Počítání zárodečných buněk ve vzorku prachu	(spores/g)	Udává celkový počet zárodečných buněk; nutnost zvláštní separační techniky
Kvantitativní analýza zbytků ropných látek (obvykle se neprovádí)		
Kontaktní filtrační metoda	(mg/m ²)	Analýza plynovým chromatografem s infračervenou spektroskopií

Vyšetření stěrů VZT v rodinných domech a bytě

Z mikrobiologického hlediska

nepředstavuje vyšetřované

prostředí ohrožení zdraví lidí

/biologické činitele třídy 1 – je nepravděpodobné onemocnění člověka/

**Děkuji za pozornost a přeji krásný
zbytek dne**

